

1. Argibide orokorrak

Biztanleria (2016):	2.347 biztanle
Zabalera:	424,13 km ²
Nafarroa2000 zer eskualdetakoa:	Pirinioak (ikus mapa)
Udalerriak:	Abaurreagaina, Abaurrepea, Aria, Aribe, Auritz, Erroibar, Garaioa, Garralda, Hiriberri Aezkoa, Luzaide, Orbaizeta, Orbara, Orreaga

2. Komunitatea eta osasuna

Nafarroako osasun eskualde oinarrizkoen artean, Aurizkoa da biztanleria txikiena eta zabalera handiena dutenetarikoak. Bertako biztanleriaren piramideak erraboil itxura du; 40tik 75 urte bitarteko biztanleak dira nagusi, eta maskulinizatua ageri da tarteko adinetan. Aztertutako epean ez zen jaioberririk izan 14tik 19 urte bitarteko amarik zuenik. Aurizko eskualde oinarrizkoa da zahartzaroko mendekotasun indize handiena (%49,9), jaiotza tasa txikiena (%4,6) eta muturreko pobrezia arrisku tasa txikiena (%4,8) dituztenetarik.

Aurizkoa dago emaitza hoberenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean, emakumezkoen (%15,3) eta gizonezkoen (%7,7) antsiolitiko eta antidepresiboen kontsumoari dagokionez, diabetikoen prebalentziari dagokionez

(%5,1) eta urteko kontrol erregistratua duten hipertentsiodunen portzentajeari dagokionez (%71,5). Kontrara, emaitza okerrenak agertzen dituzten eskualde oinarrizkoen %25en artean dago, emakumezko jaioberrien bizi itxaropenari dagokionez (85,5 urte).

Nafarroa2000 zonifikazioan Aurizko eskualde oinarrizkoa Pirinioetako eskualdean baitago, aurrekoek gain, ondoko orrialdeko irudian agertzen dira Pirinioei dagozkien adierazleak, bizimoduari, enpleguari eta ikasketa mailari buruzko inkestetatik aterak. Pirinioetako eskualde honetan, mendebaldeari loturik gazteriarri dagozkion adierazleak kalkulatzeko, emaitzarik hoberenak agertzen dira gazteen sedentarisismoari dagokionez (%16,0) eta gazteen eguneroko tabako kontsumoari dagokionez (%19,6). Kontrara, eskualdeko emaitzak okerrenak dira gazteen alkohol kontsumo intentsiboari dagokionez (%45,1).

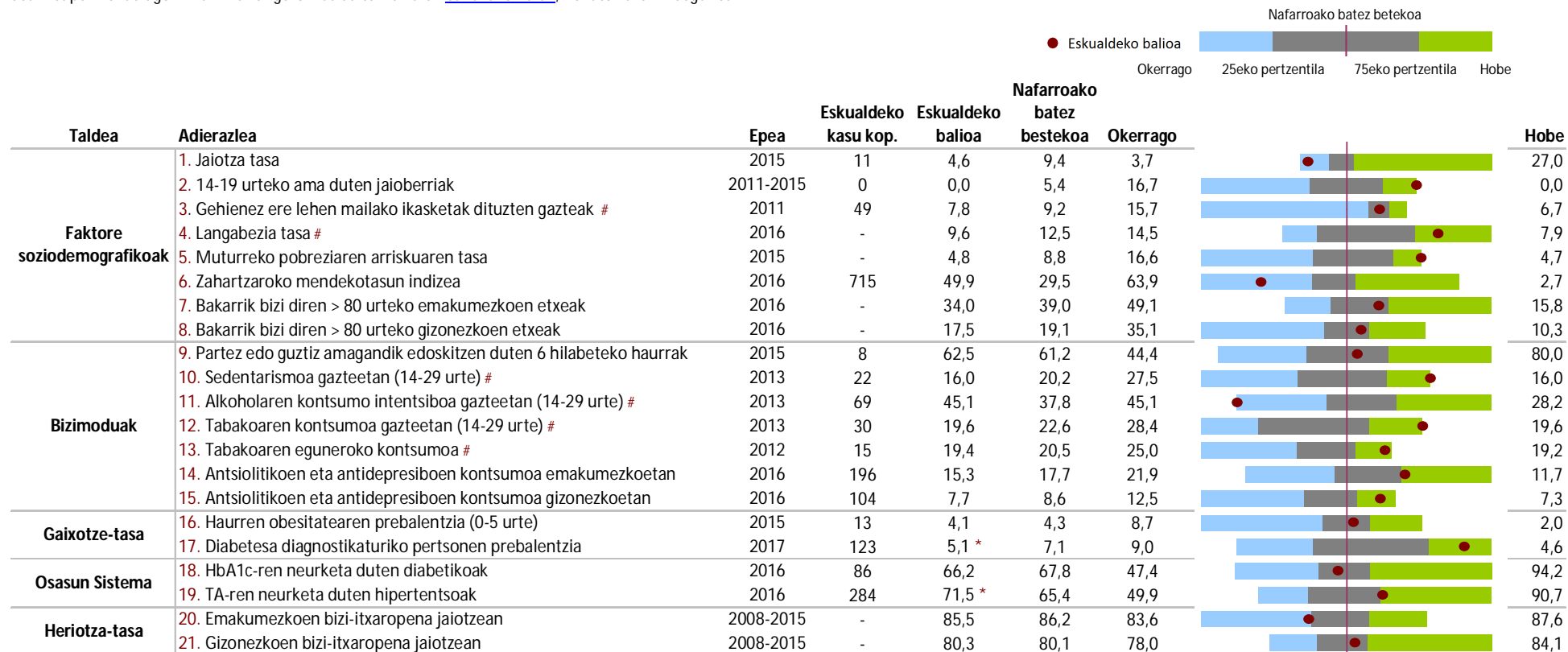
3. Osasunerako baliabideak

Komunitatean osasunerako aktiboak daude, hau da, osasuna eta ongizatea mantentzeko eta sortzeko pertsonak, komunitateak eta herriek duten gaitasuna indartzen ahal duten baliabideak (salutogenesisia).

[→ Ikus eskualdeko aktiboaren mapa](#)

4. Adierazleen laburpena

Ondoko irudian agertzen dira, adierazle sorta baterako, eskualdeko balioak (puntu gorria) Nafarroako batez bestekoaren aldean (barra bertikala) eta Nafarroako eskualde oinarrikoen multzoaren aldera. Adierazleen deskribapen zehatzagorik nahi izanez gero ikus daitezke haien [banakako fitxak](#), Behatokiaren webgunean.

Adierazleen iturria: 1-2: Bizt. Mugimendu Nat.; 3: Zentsua; 4: Bizt. Aktiboaren Ink.; 5: Errenta Estat.; 6-8: Errolda; 10-12: Naf. Gazteen Ink.; 13: Bizi-Baldintzen Ink.; 14-15: Botika Prest.; 9, 16-19: Oin.Osasun Lag.; 20-21: Naf. Osasun Pub. eta Lan Osas. Inst.

Eremita hauetako adierazleak: Ipar-mendebaldea (3, 4 eta 13) edo Ipar-mendebaldea + Pirinioak (10 - 12), Nafarroa 2000 zonifikazioaren arabera (NEI). Irudian adierazten diren balioen kopurua: 7 balio, 3, 4 eta 13. adierazleetan; 6 balio, 10-12. adierazleetan.

* Nabarmen desberdinak ($p < 0,05$) Nafarroako emaitzatik (bizimoduaren, gaixotze-tasaren, osasun sistemaren eta heriotza-tasaren adierazleentzako egindako kontrastea).

1. Jaiotze-tasa gordina (%); **2.** Urteko ugalkortasun-tasa berariazkoa (%) 14-19 urteko ametan; **3.** 2. graduko ikasketak burutu ez dituzten 20-24 urteko gazteen %; **4.** Langabetuen % biztanleria aktiboaren aldean, 4 hiruhilekoko batez bestekoa; **5.** Etxeko guztien errentaren baturak pobrezia arriskuaren atalasetik behera egiten duenean, halako etxeetan bizi diren pertsonen % (kontsumo unitate bakoitzeko urteko diru-sarreraren medianaren %30, pertsonen banaketa hartuta. Pobrezia arriskuaren atalasea, 2015ean: 5.150 €); **6.** ≥ 65 urteko pertsonen %, 15-64 urteko pertsona guztien aldera; **7 eta 8.** Bakarrik bizi diren ≥ 80 urteko pertsonen %, adin horretan familiaren etxebizitzetan bizi diren guztien aldean; **9.** 170-190 egunetara partez edo osotara amagandik edoskitzen duten bularreko haurren %; **10.** Ohiko jardueran nahiz aisialdian jarduerara fisikoki urria edo batera egiten ez duten 14 - 29 urteko gazteen %; **11.** Azken 30 eguneko kontsumo trinkoa edo betekada (*binge drinking*) egin duten 14-29 urteko gazteen % (4 EUE edo gehiago emakumeen artean, eta 5 EUE edo gehiago gizonezkoen artean, bi orduz); **12.** Eguneroko tabakoa kontsumitzen duten 14-29 urteko gazteen %; **13.** Eguneroko tabakoa kontsumitzen duten ≥ 15 urteko pertsonen %; **14 eta 15.** Azken urtean, talde hauetarikoren bateko 3 ontzi gutxienez kontsumitu dituzten pertsonen tasa doitu: N50B antsiolitikoak, N05C hipnotikoak eta lasaigarriak eta/edo N06A antidepresiboak (T. gordina: emakumezkoak 21,7 eta gizonezkoak 10,3); **16.** Obesitatearen prebalentzia doitu 0 - 5 urteko biztanlerian, OMEak haurren hazkunderako dituen patroien arabera definiturik (z-score ≥ +2). Datos zona Auritz/Burquet + Aoz; **17.** 2 motako diabetesa duten ≥ 20 urteko pertsonen prebalentzia doitu (T. gordina: 7,5); **18.** 2 motako diabetesa izanik, azken urtean hemoglobina glikosilatuen neurketa (HbA1c) izan duen biztanleriaren %; **19.** Azken urtean hipertentsioa diagnostikatu eta tentsio arteriala neurtu zaion biztanleriaren %; **20 eta 21.** Pertsona bat egungo heriotza-tasaren arabera ustez biziko den batez besteko urte kopurua.